

حرفِ آخر

آبدین آغداشلو

مجموعهٔ مقالات ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۳

انتشارات آید

انتشارات آید

حرف آخر

سرشناسه: آغداشلو، آیدین، ۱۳۱۹
عنوان و نام پدیدآور: حرف آخر
مشخصات نشر: تهران: کتاب آبان، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری: ۴۶۴ ص.
شابک: ۷-۲۲-۷۳۴۴۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: برگه آیدین آغداشلو، ۱۳۱۹ مجموعه مقالات
مجموعه آیدین آیدین، ۱۳۱۹ - مصاحبه ها
مجموعه مقاله ها فارسی - قرن ۱۴
رده بندی کلاسیک: ۴۳۱.۰۲۰۴۳
PIR۷۹۲۹/۴۳۱.۰۲۰۴۳
ردیف بندی: ۸۴۴/۲
شماره ثبت: ۳۶۴۸۷۹۱

اثر: آیدین آغداشلو
صفحه آرائی: مجتبی ادیبی
اجرای صفحه آرائی: شادان ارشدی
طراحی جلد: فیروز شافعی
ناظر چاپ: کامیار علینقی
مدیر پروژه و ویراستار: مانی فرسای
لیتوگرافی: جامع هنر
چاپ: رنگ پنجم
صحافی: راد
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴
تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۷-۲۲-۷۳۴۴۳-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات کتاب آبان

تهران: خیابان انقلاب - خیابان فخرایی - کوی فاتحی نوریان - طبقه همکف - واحد ۱۰ - شماره تماس: ۶۶۹۵۵۰۱۲ - دورنگار: ۶۶۴۰۱۶۴۳
پست الکترونیک: abanbook.pub@gmail.com - وب سایت: www.abanbook.net

فهرست

۱۱	مقدمه.....
۱۳	درباره کمال الملک / نه فقط به خاطر نقاشی هایش.....
۱۷	حلقه نادیده / سی / معاصر ایران / مقدمه‌ای بر آثار علی اصغر پنگر و دوران او.....
۲۱	درباره بهمن / تخصص / مکاشفه جهانی روبه زوال.....
۲۵	درباره ناصر عصار / جاس و هم آلود / سرانه.....
۲۷	یک مصاحبه / خلاقیت خطرناک است.....
۳۳	درباره ژازه طباطبایی / سرشار لطف / سودگر.....
۳۵	درباره کامران کاتوزیان / پشتاز مهجور.....
۳۷	درباره محمد بهرامی / معلم جوانی من.....
۳۹	درباره مرتضی ممیز / مسئولیت‌های یک آغازگر.....
۴۵	درباره ممیز / که یاران همه رفتند.....
۴۹	درباره قباد شیوا / عصری که خوب آغاز شد.....
۵۱	گفتگو با ابراهیم حقیقی درباره کتاب صد سال اعلان و پوستر فیلم / یک سانس در روز و ماندگار.....
۵۷	درباره پوسترهای تئاتر / زمره‌ای نامخاطبان اندک.....
۵۹	درباره علیرضا آستانه / جوانی و معصومیت.....
۶۱	درباره خسرو حسن زاده / ترکیب غریزه و شعور.....
۶۳	درباره مسعود معصومی / مسعودرند.....
۶۵	شب‌هایی پر از گفت و گوهای ملایم / با یاد و خاطره نیما پنگر.....
۶۷	درباره فخری گلستان / درخت‌های خاطره.....
۶۹	درباره غزاله علیزاده / شیدایی طلب‌مرد.....
۷۱	درباره نیما یوشیج / همه‌ما به نیما مدیونیم.....
۸۱	درباره صادق هدایت / آغازگر عمیق.....

- در باره دکتر ناصر وثوقی / اندیشه و هنر تیول کسی نیست ۹۹
- در باره جلال آل احمد / همه از او حساب می بردند ۱۰۱
- در باره احمد شاملو / شاعر بزرگ جوانی من ۱۰۷
- در باره احمد شاملو / آن غول زیبا ۱۰۹
- در باره فروغ فرخزاد / حس درخشان و ظریف ۱۲۵
- در باره عباس کیارستمی / و هنرهای دیگر او ۱۳۱
- در باره بیژن بی / آن نابغه نامعمول شگفت انگیز ۱۳۷
- در باره احمد رضا حمدی / آقای اردیبهشت ۱۴۳
- در باره علی خاتمی / استاد و در قایق ۱۴۹
- سفر نهایی / نمونه ای نادر ۱۴۵
- صحبتی با محمد علی سپاسان / مایه شب پنهان می شدیم ۱۶۱
- صحبتی با عباس کیارستمی / مرز بوی خانه ها ۱۷۵
- هنرمند و معنایش / نگاهی مختصر به اموی بسید ۲۰۱
- اگر من توانستم ... / یک گزارش ۲۱۵
- گزارشی از زوال سلیقه عمومی / تصویر یک فاجعه ۲۲۱
- یک مصاحبه / آدم ها و خاطره ها ۲۳۵
- هفتاد سالگی! / جهان بدون امید، دوزخ است ۲۴۳
- امپراطوری فراموش شده / هنر فراموش نشده ۲۴۹
- در باره یک ظرف نقره ای ساسانی / جام اردشیر بابکان؟ ۲۵۵
- هنر کتاب آرایی در ایران / از گذشته تا به امروز ۲۵۹
- تصویر گران / در جستجوی تصویری واقعی از شعری انتزاعی ۲۶۷
- در باره سه مثنوی خواجوی کرمانی / درخشش رنگهای پر لمعان ۲۷۵
- سنت و مدرنیته / تاثیر گذاری سنت در هنر مدرن ایران ۲۷۹
- کجا ایستاده ایم؟ / نگاهی به نقاشی معاصر ایران ۲۸۷
- هنر انقلابی ایران / آرزوی آغاز جهان نو ۲۹۵
- در باره گرافیک ایران / دستاوردی صدساله ۳۰۱

- در باره دوسالانه نگارگری / ماواژر معنای اجدادمان هستیم ۳۰۹
- در باره خوشنویسی / وسوسه سال‌های دراز ۳۱۷
- در باره خوشنویسی امروز / در جستجوی مکانی تازه ۳۲۹
- تاریخچه‌ای مختصر / درباره یک مرقع محفوظ در آستان قدس رضوی ۳۲۵
- در باره فیلم «آسیاب بادی و صلیب» / در تجلیل چرخه حیات ۳۳۵
- در باره فیلم مانع حقیقی / مراسم دفن یک پاترول سالم در تپه‌های نواسان ۳۴۱
- مقدمه‌ای بر نسخه خطی قرآن کریم / به خط ابراهیم سلطان تیموری ۳۴۵
- میرزا غلامرضا اصفهانی / درباره نابوی خط میرزا غلامرضا اصفهانی ۳۵۱
- هر که آمد عمارتی نو به حث ۳۵۳
- جقابر «فردوسی» در «توس» / از عمارت یا حسیقتی؟ ۳۵۷
- اخلاق و هنر / هنر عین اخلاق و اخلاق عین هنر ۳۶۱
- در باره کامران شیردل / پدر خوانده سینمای مستند ایران ۳۷۱
- در باره سینمای ملی / جای خالی خاطره بلافاصله ۳۷۳
- بهانه‌های کوچک خوشبختی / یک گفتگوی کوتاه ۳۸۵
- یک مصاحبه / درباره پیرهای خردمند ۳۹۱
- یک مصاحبه / دست از سر آدم‌ها بردارید ۳۹۵
- در باره هزار و یک شب / نقاشی‌های منبع الملك ۴۰۱
- جای مناسبی برای بیتوته / گزارشی از سال‌های جوانی در کافه نادری ۴۰۹
- در باره داریوش شایگان / باغ بزرگ زرگنده ۴۱۳
- سقوط امپراطوری نقد / از دیرباز تا به امروز ۴۱۵
- خم و چم بازار کار / وقتی یک اثر تمام می‌شود دیگر به هنرمند ربطی ندارد ۴۱۹
- اقتصاد هنر امری حرفه‌ای است / توضیحی برای واضحات ۴۵۲
- در باره رابطه نقاش‌ها و دیوان حافظ / چالشی خطرناک و ناممکن ۴۲۷
- در باره نقاشی و حرف‌های دیگر / گفتند فسانه‌ای و ۴۲۹
- انهدام عصر ما ۴۴۵
- سال شمار زندگی آیدین آغداشلو ۴۶۱

مقدمه

نام این کتاب آخرم را دوست عزیزم انتخاب کرد، با تأکید بر این نکته که باید در جایی از مقدمه بیاورم که این نه آخرین کتابم خواهد بود. «آخرین» هم با و آفرین بر نظر پاک خطاپوشش باد!

«حرف آخر»، حرف آخر همین مجموعه است. حرف آخر آدمی است که دارد حاصل عمرش را جمع و جور و جمع بندی می کند و تمام حجتی دارد با خودش را در گذارشی می دهد از دستاوردها و سال های اخیرش - و نه سال های آخرش! و سال های آخر عمر را چه کسی می داند که کی است؟ و می شود هشتاد سال عمر کرد که در آن برداشتن لیوانی کوچک و ورق زدن کتابی قطعاً عملی شانوار و آرزویی دور و دراز باشد!

این کتاب هم مثل آن هفت تایی دیگر مجموعه ای از نوشته هایی است که اینجا و آنجا، پراکنده و اغلب دور از دسترس، قبلاً در روزنامه ها و مجله ها چاپ شده اند و همین حالا به دست من و یسم که به جا آمدن عمده حیثیت و منزلت کار چهل سال گذشته ام بیشتر به یمن و عنایت روزنامه نگاران این سال ها بوده است که نخواسته اند و نگذاشته اند حاصل کار و معنا و جایگاهم، به رغم انکارها و نادیده گرفتن ها، این سال ها ماند... که مدیون همگی شان هستم تا آخر عمرم.

مجموعه مقاله ها اما حوزه گسترده ای را در بر می گیرند؛ از نقد و یاد و خاطره و نقاشی، به نگارگری و خوشنویسی و سینما و تاریخ و باستان شناسی و هنر و هنرمندان گذشته و معاصر ایران و جهان، تا ادبیات و احترام به بزرگانی که از دیرباز تا به امروز - از فردوسی تا نیا - روح و فرهنگ ایرانی را مراقبت کرده اند - تا مقوله های دیگر، و اگر کسی بگوید که این همه مورد و موضوع گوناگون به توجه مربوط؟ می گویم حتماً هم مربوط است! چون شصت سال است کار کرده و حضور داشته و تماشا کرده ام و همیشه ستاینده ارزش ها بوده ام.

پس این کتاب و آن کتاب های دیگر را بگیرد به نشانه اعلام حضور ممتد آدمی که از چهارده سالگی یکسره کوشیده و تا سال های اخیر، همه جفاها را تحمل کرده و مانده است. پس این مجموعه قرار است به معنای عرضه داشت نامه اعمال آدمی باشد که هر چند کار اصلی اش نقاشی بوده، اما بی فروتنی ریاکارانه و یا خودستایی ناپرخانه - هشت جلد کتاب نوشته، هنر جوانی فراوانی را تعلیم داده، صدها سخنرانی کرده، بانی بنای موزه ها

و مجموعه‌های بسیار بوده و هنوز هم از کله سحر تانیمه‌های شب کار می‌کند و تا از پانیاقتد، نمی‌خواهد! و اگر بخواهد به نامه اعمالش ببالد، نه به خاطر حجم و کیفیت محتوای آن، که به خاطر تداوم دادن و رها نکردن دغدغه‌ها و تعهدهایش است، و به خاطر سماجت و از رو نرفتیش! والا کدام نوشته‌اش حاوی مطلبی از پیش ناگفته است؟ هیچ کدام واقعا!

اما چه دشوار است ارائه چنین نامه اعمالی، اگر که بخواهی منصف و راستگو باشی و به قول خواجه شیراز، نه جلوه بفروشی و نه عشو به‌خیری!

آیدین آغداشلو

آذر ۱۳۹۴

www.ketab.ir